

WYNIKI TUCZU JAGNIĄT POCHODZĄCYCH
Z KRZYŻOWANIA MACIOREK MERYNOSOWYCH Z TRYKAMI OLKUSKIMI

Czesława Komar-Żak

Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębce

WSTĘP

W ostatnich latach w Polsce wzrasta zainteresowanie produkcją baraniny. Wynika to z podwyżki cen na produkty owczarskie, dużych możliwości opłacalnego eksportu żywoa i mięsa jagnięcego na rynki krajów europejskich i bliskowschodnich oraz z tendencji do powiększania spożycia mięsa w kraju. Zwiększenie produkcji mięsnej i poprawa jej opłacalności wymaga umiejętnego wykorzystania takich cech, jak szybkość dojrzewania i pełność. Krzyżowanie owiec szybko dojrzewających z owcami wolniej dojrzewającymi o dobrym umięśnieniu pozwolić może, według wielu autorów [1, 2, 4, 6], na wykorzystanie zjawiska heterozji i uzyskanie w F_1 jagniąt szybciej przyrastających i wcześniej osiągających masę rzeźną. Zadaniem niniejszej pracy było zbadanie i oszacowanie jednego z wariantów krzyżowań i jego wpływu na szybkość tuczu i jakość tuszy.

MATERIAŁ I METODY

Krzyżowano maciorki merynosa polskiego z trykami owcy długowłnistej odmiany olkuskiej. Potomstwo F_1 porównano z jagniętami rasy merynos w zakresie przyrostów i jakości tusz. Grupę kontrolną stanowiło 20 tryczków merynosowych (10 z urodzeń pojedynczych i 10 z urodzeń bliźniaczych), a grupę doświadczalną 20 tryczków mieszańców (po 10 z urodzeń pojedynczych i bliźniaczych). Jagnięta odsadzono od matek w wieku ok. 100 dni. Tuż rozpoczęto 1 IV 1981, a zakończono 9 VI 1981 r. Grupy tryczków utrzymywano oddzielnie i żywiono według norm tymi samymi paszami: siano dość dobre do woli, wysłodki buraczane granulowane, mieszanka CJ, owies. Po osiągnięciu przez tryczki ok. 45 kg głodzono je i ubijano. Ubój, podział tuszy na półtusze, półtuszy prawej na wyręby oraz dysekcję kulki właściwej, jak i pomiary liniowe tuszy i półtuszy prawej przeprowadzono zgodnie z metodyką IZ [5]. Analizowano 29 cech charakteryzujących użytkowość mięsną. Wyniki opracowano statystycznie za pomocą dwuczynnikowej analizy wariancji z regresją.

WYNIKI

Masa ciała tryczków grupy doświadczalnej w czasie odsadzenia była większa niż u tryczków grupy kontrolnej średnio o 2,16 kg, co stanowi 6,9% (tab. 1), a pochodzące z urodzeń pojedynczych były cięższe od bliźniaczych średnio o 0,17 kg (0,5%). Masę ubojową (45 kg) tryczki doświadczalne osiągnęły średnio o 14 dni (7,7%) wcześniej niż kontrolne, jedynaki

o 3 dni (1,7%) wcześniej niż tryczki z urodzeń bliźniaczych. Różnica między grupami w wieku uzyskania końcowej masy ciała jest wysoko istotna (tab. 1).

Tucz tryczków (od odsadzenia do osiągnięcia masy ciała 45 kg) trwał w grupie doświadczalnej średnio o 12 dni (20%) krócej, a przyrosty dzienne były o 11,6 g (4,8%) większe niż merynosowych (tab 1) . Tryczki z urodzeń bliźniaczych przyrastały średnio o 7,6 g (3,1%) więcej niż tryczki z urodzeń pojedynczych (tab. 1). W wielu badaniach stwierdzono, że jagnięta z urodzeń pojedynczych szybciej przyrastają niż z urodzeń bliźniaczych, w niektórych jednak pracach, np. Hyżej i Szczepańskiego [3], nie stwierdzono wpływu urodzenia na przyrosty.

Badania własne wykazały wysoko istotną interakcję między typami urodzenia a grupami w zakresie dni tuczu i przyrostów w okresie tuczu (tab. 1). Analizując interakcję grupa x typ urodzenia w zakresie długości trwania tuczu, tryczki grupy doświadczalnej pochodzące z urodzeń bliźniaczych rosły szybciej niż z urodzeń pojedynczych, a ich okres tuczu był krótszy o 8,4 dnia. W grupie kontrolnej tryczki z urodzeń pojedynczych w porównaniu z tryczkami z urodzeń bliźniaczych rosły szybciej o 8,3 dnia. Z analizy interakcji (grupa x typ urodzenia) przyrostów w okresie tuczu wynika, że w grupie doświadczalnej tryczki z urodzeń bliźniaczych przyrastały dziennie o 41,05 g więcej od tryczków z urodzeń pojedynczych. W grupie kontrolnej tryczki z urodzeń pojedynczych przyrastały o 28,6 g więcej od tryczków z urodzeń bliźniaczych.

Średnie wartości cech charakteryzujących wzrost i tuż trzyczków

Mean values of some traits characterizing growth and fattening period of young rams

Cecha Trait	Grupa Group		Typ urodzenia Type of birth	
	doświadczalna experimental	kontrolna control	pojedynczy single	bliźniaczy twin
Wiek przy uboju, dni Age at slaughter, days	166**	180	171	174
Masa ciała w czasie odsadzenia, kg Weight at weaning, kg	33,17	31,01	32,23	32,06
Dni tuż od odsadzenia do osiągnięcia 45 kg Days of fattening from weaning to the body weight of 45 kg	48	60**	54	54
Przyrosty dzienne w okresie tuż, g Daily weight gain during fattening period, g	252,2	240,6**	242,7	250,3

**P < 0,01.

Srednie wartosci cech uzytkowosci miesnej
 Mean values of fattening performance traits

Cecha Trait	Grupa Group		Typ urodzenia Type of birth	
	doświadczalna experimental	kontrolna control	pojedynczy single	bliźniaczy twin
Masa tuszy schłodzonej, kg Weight of cold carcass, kg	20,2**	19,6	20,1	19,8
Masa wyrębów półtuszy, g Weight of carcass-side cuts, g	745,8	706,1	744,4	711,3
comber saddle	2066,3	1961,4	2028,9	2005,5
łata + żebra + mostek flank with ribs and sternum	1330,0	1303,9	1321,9	1313,8
łopatka shoulder	414,0	401,9	411,4	405,5
goleń tylna hind tibia	2768,4	2721,3	2761,6	2732,2
udziec leg	12,7**	12,0	12,4	12,4
Zawartość kości w udźcu, % Bones in the leg, %	10,0	9,7	9,9	9,8
Półtusza z nerką i tłuszczem okołonerkowym, kg Weight of carcass-side with kidney and kidney fat, kg	4154,4	4102,1	4181,8	4082,7
Masa wyrębów wartościowych półtuszy, g Weight of valuable cuts in carcass-side, g	43,8	43,7	43,9	43,6
Obwód udźca, cm Leg circumference, cm	60,5**	58,4	60,2**	59,0
Środkowa długość tuszy, cm Central length of carcass, cm				

Analiza cech użytkowości mięsnej (tab. 2) wykazała istotne różnice w:

1) procesie zawartości kości w kulce - wysoko istotne dla grup; tryczki doświadczalne miały o 0,7% więcej kości w kulce niż kontrolne;

2) pomiarze długości środkowej tuszy - wysoko istotne zarówno dla grup, jak i typu urodzenia; tryczki doświadczalne przewyższały pod tym względem kontrolne o 2,1 cm, a pojedynki o 1,2 cm tryczki z urodzeń bliźniaczych.

Tryczki grupy doświadczalnej miały tusze o podobnej jakości jak tryki kontrolne, natomiast znacznie wcześniej osiągnęły masę ubojową.

WNIOSKI

Wyniki przedstawionych badań upoważniają do kilku wniosków:

1. Tryczki po maciorkach merynosowych i trykach olkuskich wcześniej (o 14 dni) osiągnęły masę ubojową niż tryczki merynosowe. Różnica ta okazała się wysoko istotna dla grup.

2. Pod względem jakości tusz tryczki mieszańce F_1 nie odbiegają od tryczków merynosowych.

LITERATURA

1. Borys B., Korman K., Osikowski M.: Prz. Hod., 1974, 10, 9-12.
2. Ciuruś J., Drożdż A., Krupiński J.: Owczarstwo, 1979, 6, 10-13.
3. Hyży J., Szozepełski W.: Materiały na XLIV Zjazd Naukowy PTZ 20-22 września 1979 r. w Warszawie, s. 32.
4. Knothe A., Szozytniewska W., Sendrakowski A., Simieńska E.:

Acta Agr. Silv., Ser. Zoot., 1980, 19.

5. Nawara W., Osikowski M., Kluz I., Modelska M.: Wycena tryków na podstawie badań wartości potomstwa w Stacjach Oceny Tryków IZ za 1962 r. PWRiL, Warszawa 1963.
6. Radomska M. J.: Konf. Nauk. Tech. SITR-NOT, Opole, 1974, 22-31.

C. Komar-Żak

THE FATTENING RESULTS OF LAMB CROSSBREDS OF MERINO EWES
AND OLKUSKA SHEEP RAMS

S u m m a r y

Fattening performance of crossbred sheep (Merino females x Olkuska males) was preliminarily investigated on 20 ram lambs, the control group consisting of Merino lambs. The results of fattening from weaning to 45 kg body weight were subjected to bifactorial analysis of variance, including regression. Cross-breed ram lambs reached slaughter body weight by two weeks earlier than those of the control group. Highly significant interaction - group x type of birth (single vs. twins) was found. Carcasses of crossbred lambs were 2.1 cm longer than those of twins. Considering the carcass quality, differences were found between groups in bone percentage in thigh (cross-breds had by 0.7% more bones than controls). Within remaining traits no significant inter group differences were found.

Ч. Комар-Жак

РЕЗУЛЬТАТЫ ОТКОРМА ЯГНЯТ ПРОИСХОДЯЩИХ ОТ СКРЕЩИВАНИЯ
МЕРИНОСОВЫХ ОВЦЕМАТОК С ОЛЬКУШСКИМИ БАРАНАМИ

Р е з ю м е

Откармливали 20 барашков-помесей (мериносовые овечки х олькушские бараны) и 20 мериносовых барашков. В группе помесей и группы меринсов было по 10 барашков-единцов и по 10 барашков-близнецов. Результаты откорма были подвергнуты статистическому двухфакторному дисперсионному анализу с регрессией. Барашки-помеси достигали убойного веса двумя неделями раньше. Относительно суточных привесов в период откорма была обнаружена высокосущественная связь между группой и типом рождения. Туши барашков-помесей были длиннее (на 21 см) туш мериносовых барашков, туши единцов - длиннее (на 1,2 см) туш близнецов. Исследования качества туш показали различия между группами относительно процентного содержания костей в тазобедренной части (у барашков-помесей оно было на 0,7% выше, чем у меринсов). Относительно остальных признаков не установлено существенных различий.